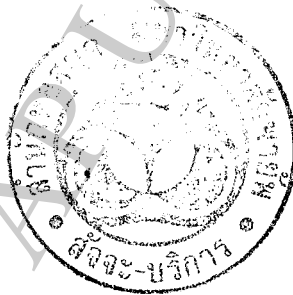

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรี
ที่รับงานมาทำที่บ้าน : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

**Factors Related to Health Promoting Behavior of Female Home
Workers : Case Study of Chiang Mai Province**

รุ่งฤดี วงศ์ชุม

รายงานวิจัย ฉบับที่ 195

พ.ศ.2548

มหาวิทยาลัยพายัพ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ประจำปีงบประมาณ 2546 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอธิการบดีมหาวิทยาลัยพายัพ ดร.บุญทอง ภูเจริญ ที่ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและได้อนุมัติให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร. สุจิตรา ประยูรพิทักษ์ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลวัน ดิษยบุตร คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์แม่คคอร์ดที่สนับสนุนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำวิจัยที่ดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุสันหา ยิ้มแย้ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.กนกพร สุคำวังและดร. ปรียกมล รัชนกุล ที่ช่วยตรวจสอบแบบสอบถามและอ่านผลงานวิจัย

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เทียนสวัสดิ์ ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและวิจารณ์ผลงานวิจัย

ขอขอบพระคุณแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ที่สละเวลา ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดีที่ช่วยให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณบิดามารดา ผู้ใกล้ชิดและเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่สนับสนุนให้กำลังใจในการทำวิจัย จนสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

รุ่งฤดี วงศ์ชุม

กุมภาพันธ์ 2548

1. ประเทศ: ไทย
2. หมายเลขงานวิจัย: 195
3. ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย): ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
4. ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ): Factors Related to Health Promotion Behavior of Female Home Workers: Case Study of Chiang Mai Province
5. ผู้เขียน: นางสาวรุ่งฤดี วงศ์ชุม
6. หน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ
7. ประเภทเอกสาร: รายงานการวิจัย
8. รายละเอียดของงานพิมพ์: รายงานการวิจัย ขนาด 91 หน้า
9. วันที่ตีพิมพ์: กุมภาพันธ์ 2548
10. ภาษา: ไทย
11. หน่วยงานที่ให้ทุน: มหาวิทยาลัยพายัพ
12. คำหลัก: พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ, แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน

บทคัดย่อ

ก. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน และศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน

ข. ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 ประเภทงาน ได้แก่ งานทอผ้า งานแกะสลัก งานจักสาน งานศิลปประดิษฐ์ งานเย็บผ้าโหลและงานถนอมและแปรรูปอาหาร ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 230 ราย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน 2547

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน โดยอาศัยกรอบแนวคิดของเพนเดอร์ จำนวน 60 ข้อ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้านและโดยรวมโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และหาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพการทำงานและแหล่งช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้านและโดยรวม โดยใช้การทดสอบด้วย Chi-square และ Correlation

ค. สรุปผลการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกระดับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางกายอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการทางสุขภาพ ด้านภาวะโภชนาการ และด้านการจัดการกับภาวะเครียด อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการเจริญทางจิตวิญญาณอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ระยะเวลาในการทำงานต่อวันและระยะเวลาในการทำงานต่อสัปดาห์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งรายด้านและโดยรวม ส่วนอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านภาวะโภชนาการ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางกาย วุฒิการศึกษาสูงสุดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการทางสุขภาพและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางกายและด้านภาวะโภชนาการ การมีโรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการกับภาวะเครียด ประเภทงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการทางสุขภาพ ด้านกิจกรรมทางกาย ด้านภาวะโภชนาการและด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าแหล่งช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการทางสุขภาพ และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1. COUNTRY: Thailand
2. RESEARCH REPORT NUMBER: 195
3. NAME(THAI): ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของ
แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน:กรณีศึกษาจังหวัด
เชียงใหม่
4. NAME(ENGLISH): Factors Related to Health Promotion Behavior of
Female Home Workers: Case Study of Chiang Mai
Province
5. AUTHOR: Miss Rungrudee Wongchum
6. ORGANIZATION: McCormick Faculty of Nursing
7. TYPE OF DOCUMENT: Research Report
8. PAGES: 91 Pages
9. DATE OF PUBLICATION: February,2005
10. LANGUAGE OF DOCUMENT: Thai
11. FUNDING ORGANIZATION Payap University
12. KEY WORD Health Promotion , Female Home Worker

ABSTRACT

A. Scope of the Study

The purpose of this descriptive research was to study the health promoting behavior of the female home workers classified by personal factors, working factors and health care resource.

B. Research Methodology

The subjects were 230 (two hundred- thirty) female home workers in Chiang Mai province. They were selected by stratified sampling and simple random sampling into six working types. The data were collected during March-June 2004.

The research instruments developed by the researcher from Pender Health Promotion Theory (1996) comprised questionnaires of demographic data and sixty items health behavior data. Data were analyzed by the SPSS for Windows program using frequency, percentage, chi-square and correlation.

C. Results

The total scale of health promoting behavior of the female home workers was the moderate level. The scale of physical activity was the lower level. Health responsibility, nutrition and stress management were the moderate level. Interpersonal relations and spiritual growth were the higher level. Age was related to nutrition, interpersonal relationship ($p \leq 0.01$) and total health promoting behavior ($p \leq 0.05$). Marital Status was related to physical activity ($p \leq 0.01$). Education level was related to health responsibility and total health promoting behavior ($p \leq 0.05$). Income per month was related to physical activity and nutrition ($p \leq 0.05$). Disease was related to stress management ($p \leq 0.05$). Type of working was related to health responsibility, nutrition, interpersonal relationship ($p \leq 0.01$) and physical activity ($p \leq 0.05$). Moreover, The finding was found that Health care resource was related to health responsibility and interpersonal relationship ($p \leq 0.01$).

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
กรอบแนวคิดในการศึกษา	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
การหาค่าความตรงของแบบสอบถาม	30
การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	30
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	30
การรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล	32
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	67
บรรณานุกรม	72

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย	78
แบบสอบถาม	84
ผู้ทรงคุณวุฒิ	90
ประวัติผู้วิจัย	91

PAYAP UNIVERSITY

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านจำแนกตามประเภทงาน	28
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษาสูงสุด	33
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ส่วนบุคคล ต่อเดือน และความเพียงพอของรายได้	34
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการ ทำงานต่อวัน และระยะเวลาในการทำงานต่อสัปดาห์	35
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทงาน	36
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งช่วยเหลือ เมื่อเกิดปัญหาสุขภาพ	37
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำแนกการมีโรค ประจำตัว ปัญหาทางสุขภาพที่พบ ระยะเวลาที่มีปัญหาสุขภาพ และค่าใช้จ่ายในการรักษา	39
ตารางที่ 4.7 ระดับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้านและโดยรวม	41
ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ รายด้านและโดยรวม	42
ตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ รายด้านและโดยรวม	43
ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษาสูงสุดกับพฤติกรรมส่งเสริม สุขภาพรายด้านและโดยรวม	46
ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนกับพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพรายด้านและโดยรวม	49

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีโรคประจำตัวกับพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพรายด้านและโดยรวม	50
ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทงานกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ รายด้านและโดยรวม	53
ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการทำงานต่อวันกับพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพรายด้านและโดยรวม	56
ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการทำงานต่อสัปดาห์กับ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้านและโดยรวม	57
ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพกับ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้านและโดยรวม	58

ภาพที่ 1 รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพที่ปรับปรุงใหม่ของเพนเตอร์

18

PAYAP UNIVERSITY